

Sensorveiledning eksamen våren 2015

Kommunalrett JUS 5580 (master) og JUR1580 (bachelor)

Felles oppgave:

Gjør rede for forskjellene mellom den alminnelige kommunale styreformen (formannskapsmodellen) og parlamentarisk styreform.

Hvilke hensyn bør vektlegges ved valget mellom de to styreformene?

Hvilke kunnskapskrav gjelder for de ulike nivåene?

JUS 5580 (master) og JUR1580 (bachelor) har samme pensum av betydning for dette emnet. Det skal imidlertid stilles ulike kunnskapskrav til eksamen for masternivå og bachelornivå.

Begge fagene har Bernt og Overå *Kommuneloven med kommentarer* (2011) og Engelsrud, Jahren og Sletnes *Kommunalrett. Oppgaver, organisering og kontroll* (2014) som alternativt pensum. (Kommentarutgaven er kommet i ny utgave våren 2015.)

De to alternative pensumbøkene behandler også temaet litt ulikt. I *Kommunalrett. Oppgaver, organisering og kontroll* er konsekvenser av valg mellom parlamentarismesystemet og formannskapssystemet beskrevet i punkt 4.6, som først behandler Fordeler og ulemper og deretter Oppsummering av rettslige konsekvenser. I kommentarutgaven er temaet ikke gitt slik sammenfattende behandling, og i 2011-utgaven mangler også noe oppdatering, merk særlig at ”utpekingsordningen” ble lovfestet i 2012. Kandidatene vil ha fått litt ulikt grunnlag for å svare på oppgaven avhengig av hvilken pensumbok som er valgt.

Oppgaven faller inn under emnet *folkevalgte regler og administrasjon*. Flere temaer knyttet til kommunal parlamentarisme er dagsaktuelle, i hvert fall i medier som særlig har fokus på kommunesektoren. Det gjelder spesielt spørsmålet om dokumentoffentlighet i kommunerådets saksbehandling.

Det bør gjelde samme krav til *beskrivelse av hovedtrekkene* ved formannskapsmodellen og parlamentarisk styreform for de to nivåene. Dette temaet er grundig behandlet i pensum.

Sammenligningen mellom de to modellene vil kreve at kandidatene selv greier å trekke ut relevant stoff med grunnlag i de ulike bestemmelsene. I et system med kommunal parlamentarisme kommer kommunerådet inn i stedet for både formannskapet og administrasjonssjefen. Det betyr at kommunerådets stilling kan sammenlignes med to ganske ulike størrelser. Dette kommer blant annet til uttrykk når vi sammenligner regler om rett til innsyn i dokumenter og møteoffentlighet og når vi sammenligner kommunestyrets adgang til å delegere myndighet. Både masterstudentene og bachelorstudentene bør se dette, men det bør

stilles høyere krav til masterstudentene enn til bachelorstudentene når det gjelder å trekke ut de relevante bestemmelsene og framstille dem på en poengtert og systematisk måte.

Striden om rett til innsyn i dokumenter som inngår i byrådets saksbehandling gjelder tolkningen av offentleglova § 16. Sivilombudsmannen har uttalt at praksis i de store parlamentarismebyene Oslo og Bergen er i strid med offentleglova § 16, men kommunene har ikke fullt ut etterkommet kritikken. Det er nå fremmet et Dokument 8 –forslag som skal klargjøre at regelverket åpner for gjeldende praksis. Dette temaet er ikke behandlet i pensum, slik at det ikke kan kreves at det behandles verken på master- eller bachelornivå. Noen kandidater vil trolig kjenne til tematikken, og de bør få uttelling for å gå inn på den.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke *hensyn* som skal vektlegges, bør det stilles noen felles grunnkrav til kandidater fra de to nivåene. Klare ansvarlinjer og sterkere politisk styring av administrasjonen, men også svekket posisjon i kommunestyret og svekket åpenhet i forhold til allmennheten bør være med i en god besvarelse på begge nivåer. Det må kreves av masterstudentene at de greier å knytte hensynene tett opp til bestemmelser i regelverket i framstillingen sin, og at de ser kommunene i et større forvaltningsrettslig perspektiv der særlig hensynet til åpenhet blir grundig drøftet.